

Täysistunto

Torstai 2.12.2021 klo 16.00—20.36

5. Hallituksen esitys eduskunnalle elokuvien yhteistuotannosta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi elokuvien yhteistuotannosta tehdystä eurooppalaisesta yleissopimuksesta

Hallituksen esitys HE 223/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Petelius.

Keskustelu

18.04 **Pirkka-Pekka Petelius vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Ärade fru talman! On ollut ilahduttavaa havaita, että viime vuosina yhä useampi suomalainen elokuva on noussut kansainvälisesti huomioitujen ja palkittujenkin elokuvien joukkoon. Tämän nyt esitettävän uudistetun elokuvien yhteistuotantojen yleissopimuksen voimaansaattamisen myötä yhä useammalla suomalaisella elokuvatuottajalla olisi aiempaa edullisempi ja parempi asema hänen etsiessään elokuvaprojektilleen rahoitusta ja yhteistyökumppaneita.

Euroopan audiovisuaalisen observatorion mukaan noin joka neljäs EU:ssa tuotettu elokuva on eurooppalainen yhteistuotanto. Euroopassa valmistuu siis vuosittain valtava määrä elokuvia, joiden tekemisessä on hyödynnetty kansainvälistä osaamista ja rahoitusta. Tämän sopimuksen tarkoitus on siis edistää elokuvien kansainvälisten yhteistuotantojen syntymistä, lisätä niitä. Erityisesti tästä hyötyisivät Suomen kaltaiset pienempien elokuvatuotantokapasiteettien maat, sillä esimerkiksi tätä yhteistuotantojen pienintä rahoitusosuutta elokuvan kokonaisbudjetista laskettaisiin 10 prosentista 5 prosenttiin. Hyväksymällä tämän sopimuksen yhä useammalla suomalaisella tuotantoyhtiöllä ja elokuva-alan ammattilaisella olisi suuremmat mahdollisuudet päästä mukaan näihin yhteistuotantoihin.

Kansainvälisten yhteistuotantojen lisääntyminen toisi suomalaisille tuotantoyhtiöille paitsi lisää osaamista myös näkyvyyttä ja uskottavuutta, ja näin olisi myös mahdollista lisätä Suomen houkuttelevuutta ja kilpailukykyä kansainvälisten yhteistuotantoelokuvien kuvausmaana, kuvauskohteena. Tässä kilpailussa esimerkiksi Baltian maat ovat olleet Suomea paljon edellä. Edelleen tämä pitemmällä tähtäimellä toisi maallemme paikallisesti ja alueellisesti työllisyyttä, kehittäisi alueellisia matkailu- ja majoituspalveluja ynnä muuta — toisi tänne ulkomaista rahaa toisin sanoen — mutta ennen kaikkea se kehittäisi laajemminkin koko Suomen elokuva-alaa ja olisi omiaan edelleen nostamaan elokuviemme taiteellista tasoa. Yhteistuotannoilla on paitsi resurssit paisuttaa tuotantobudjetteja useammista rahoituslähteistä myös suuremmat elokuvan markkinointi- ja levityskapasiteetit, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

näin siis mahdollisuus saavuttaa suurempia katsojamääriä ja kansainvälisiä markkinoita lisääntyisi merkittävästi.

Elokuva-ala, kuten muukin kulttuuriala, kuten tiedämme, kärsii koronatilanteesta nyt jo toista vuotta. Alan elpyminen vaatii monipuolisia ja kunnianhimoisia toimia, ja yksi näistä toimista [Puhemies koputtaa] on varmistaa, että suomalaisilla on kilpailukykyiset ja tasavertaiset mahdollisuudet [Puhemies koputtaa] päästä mukaan kansainvälisiin yhteistuotantoihin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Könttä.

18.08 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos myös edustaja Peteliukselle ansiokkaasta puheenvuorosta, jossa hyvin pitkälti jo kuvattiin niitä hyötyjä, mitä suomalaisen elokuvatuotannon ja myös tv-tuotannon kansainvälistymisellä meille suomalaisille ja suomalaiselle osaamiselle, suomalaiselle työlle ja matkailulle parhaimmillaan on.

Tämän sopimuksen päivittäminenhän sinällään vain vie Euroopan unionissa maita samalle tasolle. Tähän mennessäkin on ollut tämänkaltaisen sopimus, mutta nyt ikään kuin tullaan vielä 2020-luvulle. Totta on, että tämä parantaa meidänkin tuotantoyhtiöiden mahdollisuuksia päästä osaksi näihin kansainvälisiin tuotantoihin. Ja minkä takia se on tärkeää? No, se on tärkeää sen takia, että me pystymme myös sen avulla tuottamaan omia elokuvia, omia tv-tuotantoja entistä laadukkaammin.

Meillä on pitkään ajateltu, että kieli voisi olla tietynlainen ongelma. No, haaste se tietysti varmasti on: meillä on aika uniikki kieli. Mutta nyt ollaan — kiitos myös kansainvälisten suurien levitysyhtiöiden ja suoratoistopalveluiden — huomattu, että kun tuotanto on riittävän laadukasta, käsikirjoitus, näyttelijätyö riittävän laadukasta, niin kieli ei olekaan enää se kynnyskysymys. Erään suuren suoratoistopalvelun suosituin sarja on tällä hetkellä maasta, jonka kieli on isossa osassa maapalloa vähintään haastavaa ymmärtää, mutta siinä on huomattu, että kun näyttelijät ovat erinomaisia ja ohjaustyö on erinomaista, niin sillä ei olekaan niin merkitystä.

Tässä on myös näiden suurten suoratoistopalveluyhtiöidenkin kautta hieno mahdollisuus, että levitys globalisoituu, helpottuu ja nopeutuu, ja parhaimmillaan — niin kuin meillä elokuvien ja sarjojen suurkuluttajilla, joihin itsekkin kuulun — luo myös kiinnostusta sitä maata kohtaan, johon se tarina sijoittuu tai jossa se on kuvattu. Ja tämä lisää mahdollisuuksia: paitsi niitä työhön liittyviä mahdollisuuksia, mitä edustaja Petelius tässä luetteli, myös matkailuun liittyviä mahdollisuuksia, kun ihminen haluaa mennä tutustumaan siihen maahan ja kulttuuriin. Totta kai se houkuttelee myös muita yhtiöitä: sana kiirii näissä piireissä aika lailla, ja kun kuullaan, että suomalaiset tekevät tässä erittäin hyvää yhteistyötä, erittäin asiantuntevaa työtä, ja että ennen muuta laatu on kohdillaan, niin silloin myös muut seuraavat perässä. Eli tässä on paljon, paljon positiivisia vaikutuksia. Olen itsekkin miettinyt, että kun seuraavaa matkaa suunnittelen, niin ehkäpä menisin johonkin sellaiseen maahan, jossa on kuvattu minulle mieluista elokuva tai tv-sarja.

Eli tässä on paljon ulottuvuuksia. Tämä yksittäinen ajantasaistaminen ei nyt tietenkään ratkaise kaikkia ongelmia, mutta varsin ilolla olen seurannut sitä suomalaisen elokuvan ja tv-kulttuurin kehittymistä, jossa yhä [Puhemies koputtaa] enemmän tehdään laadukasta tuotantoa, joka yhä enemmän positiivisella tavalla luo Suomi-kuvaa ja vahvistaa meidän osaamistamme tällä tärkeällä kulttuurin alueella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

18.11 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Täytyy kyllä kanssa kiittää edustaja Peteliusta. Kollegan puheenvuorosta kyllä huokui — tästä puheesta ja puhujasta huokuu — ammattitaito tätä asian osaa kohtaan.

Tosiaan käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle elokuvien yhteistuotannosta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaan saattamiseksi ja tämän laiksi. Tämän uudistetun yleissopimuksen voimaan saattamisen myötä suomalainen tuottaja on aiempaa edullisemmassa asemassa etsiessään elokuvaprojektilleen yhteistyökumppaneita ja rahoitusta yleissopimuksen ratifioineista maista.

Täytyy tässä kyllä kiittää myös edustaja Köntän puheenvuoroa, ja myös te, edustaja Petelius, toitte esiin alueellisuuden ja tämän myötä matkailuun liittyvät vaikutukset. Itse tulen maakunnasta nimeltä Kainuu, ja siellä Kainuussa Vuokatissa puuhataan tällä hetkellä kovaa vauhtia kansainvälistä elokuvatuotantojen keskittymää. Siellä tammoinen sotkamolainen tuotantoyhtiö Kajawood neuvottelee isojen studioitten kanssa jopa satojen miljoonien eurojen budjeteissa olevista ja niihin liittyvistä elokuvahankkeista, ja kyseessä oleva lainsäädäntö varmasti tulee näitäkin edesauttamaan.

Suomessa tähän mennessä tehty kallein elokuva on ollut Angry Birds -elokuva, hintalappu siellä 66 miljoonan euron luokassa, mutta kun katsotaan tätä maata ja isoja kansainvälisiä elokuvayhtiöitä, niin kyllähän meillä on tässä maassa puhdasta luontoa, maakunnissa on kapasiteettia tarjota isoille elokuvatuotantoyhtiöille majoitustilaa ja ennen kaikkea meillä on vielä tässä maassa, tuolla pohjoisessa ja onneksi myös täällä pääkaupunkiseudullakin, arktisen olosuhteen omaavaa ilmastoa elikkä pakkasta mutta sitten myös lunta, ja tämähän luo uusia mahdollisuuksia ja saa elokuvayhtiöitä tuomaan tuotantoaan tänne meille Suomeen Pohjolaan.

Täytyy muistella vuotta 2017, kun Tuntematonta sotilasta kuvattiin täällä Suomessa. Etelä-Suomessapa ei pystynytään kuvaamaan talvikohtauksia, kun ei ollut lunta, ja tätä kautta sitten suomalainen tuotantoyhtiö siirsi kuvaukset Kainuuseen, ja sitten pystyttiin Tuntemattoman sotilaan talvikohtauksetkin kuvaamaan. Tämä kertoo siitä, että meillä on paljon mahdollisuuksia myös tuotannon ja elokuvan tekemisen osalta siinä suhteessa, että meillä on neljä vuodenaikaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Autto.

18.14 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hyvä hallituksen esitys, ja tämän kansainvälisen sopimuksen hyväksyminen on varmasti Suomen kannalta tärkeää. Tässä edellä edustajat Petelius, Könttä ja Kettunen ovat puhuneet erittäin hyvin. Kyllähän se totta on, että Suomi on pitkä ja hieno maa, ja meillä on todella upeat neljä vuodenaikaa — tai voi sanoa oikeastaan kahdeksan vuodenaikaa ainakin tuolla pohjoisessa — jotka mahdollistavat sitten sen, että olemme hyvin kiinnostava lokaatio myöskin elokuvia kuvata.

Tässä mielessä sen lisäksi, että olemme nyt hyväksymässä tätä sopimusta alan toiminnan osalta, myös kannustan hallitusta todella pohtimaan niitä keinoja, miten sitten tätä alan kannustekehikkoa sillä tavalla tuleville vuosille rakennetaan ja suunnitellaan, niin että olemme todella myös kilpailukykyisiä niitä kovimpia kilpailijamaita vastaan tässä juoksukilpailua käytäessä. Kyllähän se niin on, että tosiaan ennen kuin lumi tulee, pitää olla hiek-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

kalaatikolta lelut kerättynä, että kaikki menee hyvin, ja tässäkin mielessä on tärkeää, että kun varmasti sitten koronan jälkeen maailma aukeaa ja erilaiset tuotannot sitten hakevat paikkaa, että nimenomaan tämmöiseksi turvalliseksi mielletty maa, Suomi, joka tarjoaa hyvät puitteet, olisi kaikilta osin kilpailukykyinen. Kannustan myös siltä osin hallitusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

18.16 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on jo monessa erittäin hyvässä, tärkeässä puheenvuorossa tuotu esille, että kyllä todella tämä esitys ja sopimuksen päivittäminen on erittäin kannatettava toimenpide. Totta kai sekä kansainväliset että kotimaiset elokuvatuotannot ovat monella tavalla myös alueelliselta näkökulmalta erittäin tärkeitä niin työllisyyden kuin matkailun ja maisemaimagon ja monien muiden elinvoimatekijöiden kannalta.

Sain kunnian tässä vaihtaa edustaja Peteliuksen kanssa sanaa myöskin siitä, että yksi-Suomen elokuvatuotannon ehkä tavallaan keskeinen elementti on vielä, että meillä on väljyyttä, meillä on hiljaisuutta, jotka mahdollistavat myöskin omalla elementillään elokuvien tuottamisen ja toteuttamisen. Mutta totta kai siis ala tarvitsee myöskin tällaista kansainvälistä yhteistyöosaamista, yhteistyökyvykkyyttä ja varmasti myös jatkossa lainsäädäntötoimia.

Puhemies! Kyllä, on todella suurta viisautta edistää kansainvälisten yhteistuotantojen virtaa Suomeen. Se on osin meillä edelleen ehkä sellainen käyttämätön potentiaali, vaikkakin on olemassa esimerkiksi näitä edustaja Kettusen mainitsemia Kainuun esimerkkejä, joissa vahvalla tulevaisuustahdolla mennään mahdollistamaan erilaisten elokuvatuotantojen — ovat ne sitten kotimaisia tai kansainvälisiä — tuottaminen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

18.17 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Petelius käytti täällä todella ansiokkaan puheenvuoron ja asiantuntevan katsauksen tästä hallituksen esityksestä ja sen merkityksestä. Elokuvatuotantoalalla meillä Suomessa ja Suomesta on mielestäni paljon annettavaa — paljon enemmän kuin me osaamme edes ajatellakaan. Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys tätä sopimusta koskien lisää mielestäni mahdollisuuksia kansainväliin yhteistuotantoihin.

Edustaja Könttä käytti täällä myös hyvän puheenvuoron ja toi esille, miten onneksi enää ei kieli, suomen kieli, ole esteenä. Onneksi on niin, että työn laatu ratkaisee, ja sitähan meillä Suomessa on antaa.

Tällainen kansainväliin tuotantoverkostoihin pääseminen on tietysti ennen kaikkea meidän vientituotteiden viemiseen ja sen osaamisen näyttämiseen, osaamisen viemiseen mitä parhain mahdollisuus, ja siitä on tehty ihan sopimus, ja myöskin tällä alalla, jolla me ei olla alun perin niin voimallisesti oltu mukana näissä verkostoissa, meillä on nyt siihen mahdollisuus. Ja meillä on tosiaan sitä laatua ja taitoa antaa.

Mutta sitten vielä ihan lopuksi vaan sanon, että kyllähän tästä hyötyvät monet, eivät ainoastaan nämä tekijät ja toimijat vaan myöskin me kuluttajat, ja sehän on hyvä asia. Kiitos tästä hallitukselle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

18.19 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja. Totean vain, että tämäntyyppisessä asiassa kuin elokuvatuotanto kansainvälinen yhteistyö on äärimmäisen tärkeää ja myöskin koko eurooppalaisen yhteistyön kilpailukyky. Täällä on hyvin puhuttu, edustaja Kettunen puhui Kainuun mahdollisuuksista ja Autto Lapin mahdollisuuksista ja taisivat siellä tulla Pohjanmaankin mahdollisuudet. Kaikki kunnia niille, mutta haluan nyt toki tässä yhteydessä tuoda esille sen, että Pirkanmaalla ja Tampereella ollaan tässä asiassa jo todella pitkällä ja siellä ollaan Hollywood-tasoisia elokuvia jo tehty.

Itse asiassa siellä on erittäin hyvä konsepti, jossa on mukana Mediapolis monessakin mielessä, siinä on Tampereen kaupunki hyvin vahvasti. Yksi Tampereen nykyisen pormestariohjelman painopistealueista on nimenomaan tämä elokuvatuotannon ja laajemmin tämän digitaalisen tuotannon kehittäminen. Siellä on Ylen merkittävä yksikkö, selvästi suurin pääkaupunkiseudun ulkopuolella, joka on mukana ja tekee yhteistyötä. Siellä on opilaitoksia, sekä ammattikorkeakoulutasoista että opistotasosta, yliopistotasosta, kaikenlaista toimintaa, jotka on kytketty tähän samaan yhteyteen, ja paljon myös yksityisiä toimijoita sillä alalla. Erittäin lupaavalta näyttää nyt, kun myös Tampereen kaupunki on tuonut omia tuotantopanoksiaan ja omia tuotantokannustimiaan siihen ihan huomattavissakin määrin, että siitä nousee entistäkin merkittävämpi tuotannonala. Toki siellä on pitkään jo tehty esimerkiksi Ylelle sarjoja ja dokumentteja ja lastenohjelmia ja muuta, mutta tästä elokuvatuotannosta, myös kansainvälisestä tuotannosta, on tulossa ihan merkittävä toimiala.

Se on erittäin iso ja tärkeä asia ja uusi mahdollisuus koko Suomelle ja erinomainen esimerkki myös siitä, että kun julkinen ja yksityinen kättä lyövät, niin siinä saavutetaan hyviä tuloksia, koska tässä tarvitaan molempia panostuksia. Nämä ovat kalliita projekteja. Ilman, että siinä on myöskin tavalla tai toisella julkinen mukana, Yle keskeisenä kumppanina, on vaikea saavuttaa ja tehdä esimerkiksi sen luokan dokumentteja tai rikossarjoja tai elokuvia, jotka voivat oikeasti saavuttaa kansainvälisen menestyksen. Tämä on sellainen konsepti, jonka menestymiseen uskon, ja on erittäin hyvä, että tällaista nyt myöskin täällä hallitus esittää ja tässäkin asiassa päästään eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Könttä.

18.22 Joonas Könttä kesk: Kiitos, rouva puheenjohtaja! En ala kilpajuoksuun maakuntien parhausjärjestyksestä — te tietysti tiedätte minun mielipiteeni siinä — vaan jätetään nyt se toiseen keskusteluun.

Tämä ala on sen kaltainen, että mikäli tätä saadaan kiihdytettyä tässä maassa, niin siitä kyllä riittää hyvää koko Suomeen ja kaikkiin maakuntiin, niin että siinä mielessä ei kannata nyt olla kateellinen, jos jollain maakunnalla menee paremmin ja toisella vähän huonommin. Tässä on valtava kasvupotentiaali, aivan niin kuin edustaja Satonen hyvin totesi ja tietää tietysti Ylenkin kautta tämän erittäin hyvin.

Mutta muutama sana — tässä tuli kysymyksiä edustaja Autolta, kuinka tätä alaa vielä voitaisiin hieman tukea Suomessa enemmän. Meillä on käytössä tuotantotukea ja erilaisia vähennyksiä siihen, jos ulkomainen ryhmä tulee tänne tekemään ja tuottamaan omaa elokuvaansa, mutta meidän täytyisi pohtia, kun se kilpailu on kuitenkin niin kovaa tuolla maailmalla ja ne vähennykset ovat niin massiivisia, ovatko ne tällä hetkellä Suomessa riittävällä tasolla esimerkiksi kilpailijamaihin verrattuna. Uskoisin, että myös se rajahyöty saadaan laskettua tekemällä hieman enemmän vielä vaikkapa verovähennyksiä — ne ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

siinä mielessä kätevä keino, että niitä saa vasta, kun se tuotanto täällä on — jolloin voitaisiin katsoa, kuinka pitkälle tässä kannattaisi mennä, jotta Suomeen näitä tuotantoja tulee. On aivan totta, että nämä produktiot ovat erittäin massiivisia. Suomella itsellään ei niihin riitä tietenkään yksistään rahaa, vaan tarvitaan paljon ulkomaista pääomaa ja myös julkisen apua. Lähtisin kyllä katsomaan tässä tukipuolessa en niinkään suoria tuotantotukia vaan esimerkiksi näitä vähennyksiä, joita jo nyt on käytössä: mille tasolle ne pitäisi asettaa, jotta Suomen houkuttelevuus ulkomaisten produktioiden kohdalla vielä entisestään kasvaisi.

Tässä asiassa on kyllä erittäin hyvä henki eduskunnassa. Tuntuu, että kaikki puolueet eduskunnassa allekirjoittavat alan mahdollisuudet Suomelle ja kaikille maakunnille, ja tätä on helppo tukea ja kannustaa, oli sitten oppositiossa tai hallituksessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viitanen.

18.24 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Rakkaudesta lajiin -nimimerkillä en malttanut olla käyttämättä lyhyttä puheenvuoroa tässä, inspiroituneena näistä hyvistä puheenvuoroista, joita täällä käytettiin. On selvää, että elokuva-ala on yksi meidän helmemme, ja kannustimia sille, että Suomi on myös houkutteleva maa tehdä elokuvia, tarvitaan, ja meillä on erinomaiset puitteet kaikissa maakunnissa.

Ja tiedätkö, minun on kyllä myönnettävä, että tämä edustaja Satosen puheenvuoro inspiroi minua myös siksi, että itse tulen sieltä Tampereelta, muun muassa Pikku Kakko-sen kaupungista ja vahvasta kulttuurikaupungista. Edustaja Satonen hyvin kuvasi tätä laaja-alaista toimintaa ja niitä mahdollisuuksia, mitä tekee vaikka Tampereen kaupunki näiden asioiden puolesta. Allekirjoitan ne täysin.

Ja enpä malta olla, puhemies, toteamatta vähän niin kuin tähän loppuun, että kun olen kova dekkarifani myös, niin oli erittäin mukavaa, kun katselin muuten televisiosta juurikin uutta sarjaa, kotimaista, jossa hervantalaiskirjailija Seppo Jokisen komisario Koskinen siellä sitten rikoksia ratkoo.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.